

Подальшого дослідження потребують методичні засади визначення фактичного рівня фінансової безпеки з метою прийняття адекватних захисних заходів.

Література

1. Ареф'єва О.В. Сучасний стан та ключові загрози для розвитку підприємств авіаційної галузі в Україні / О.В. Ареф'єва, А.М. Штангрет // Проблеми системного підходу в економіці : наук.-виробн. журнал. – 2011. – № 1. [Електронний ресурс]. – Доступний з http://www.nbu.gov.ua/e-journals/PSPE/2011_1/index.html
2. Клебанова Т.С. Банкрутство і санація підприємства : теорія і практика кризового управління / Т.С. Клебанова, О.М. Бондар, О.В. Мозенков та ін.; за ред. О.В. Мозенкова. – Х. : Вид-во "ІНЖЕК", 2003. – 272 с.
3. Барановський О.І. Фінансова безпека : монографія / О.І. Барановський. – К. : Вид-во "Фенікс", 1999. – 338 с.
4. Бланк І.А. Управление финансовой безопасностью предприятия / И.А. Бланк. – К. : Изд-во "Ника-Центр", "Эльга", 2004. – 784 с.
5. Діяльність суб'єктів господарювання у 2013 р. : стат. зб. / за ред. М.С. Кузнецової. – К. : Вид-во "Консультант", 2014. – 473 с.
6. Економіка підприємства : підручник / ред. С.Ф. Покропивний. – Вид. 2-ге, [перероб. та доп.]. – К. : Вид-во КНЕУ, 2001. – 528 с.
7. Ортинський В.Лі. Економічна безпека підприємств, організацій та установ : навч. посіб. / В.Л. Ортинський, І.С. Керницький, З.Б. Живко та ін. – К. : Вид-во "Правова єдність", 2009. – 544 с.
8. Кузенко Т.Б. Управление финансовой безопасностью на предприятии / Т.Б. Кузенко // Бизнес-Информ : науч. журнал. – 2007. – № 12 (1). – С. 27-29.
9. Клебанова Т.С. Моделирование финансовых потоков в условиях неопределенности : монография / Т.С. Клебанова, Л.С. Гурьянова, Н. Богониколос, О.Ю. Кононов, Я.Г. Берсуцкий. – Харьков : ИД "ИНЖЭК", 2006. – 312 с.
10. Муравых А.И. Философия экологической безопасности (опыт системного подхода) / А.И. Муравых. – М. : Изд-во "Наука", 1997. – 180 с.
11. Суторміна В.М. Финанси зарубіжних корпорацій : навч. посіб. / В.М. Суторміна. – К. : Вид-во "Либідь", 1993. – 247 с.
12. Экономическая безопасность России: Общий курс : учебник / под ред. В.К. Сенчагова. – М. : Изд-во "Дело". – 2005. – 308 с.

Ареф'єва Е.В. Финансовая безопасность предприятия: методические аспекты обеспечения

Опираясь на официальную статистическую информацию о результатах хозяйственной деятельности отечественных предприятий, доказана приоритетность разработки методических основ управления финансовой безопасностью. Определены ключевые подходы к трактовке понятия "финансовая безопасность предприятия", что позволило путем обобщения углубить его трактовку с учетом специфики ведения бизнеса в нашей стране. Определен перечень ключевых внешних и внутренних угроз для финансовой безопасности отечественных предприятий, учет которых позволяет усовершенствовать процесс управления этой составляющей экономической безопасности.

Ключевые слова: финансовая безопасность, угроза, рентабельность, прибыль.

Aref'eva E.V. Financial Security of the Company: Some Methodological Aspects of its Ensuring

The priority development of methodological principles for financial security management is proved concerning official statistics on economic activity results of domestic enterprises. The key approaches to the interpretation of the concept of "company financial security" that allowed to deepen its interpretation by generalizing taking into account the specifics of doing business in our country are identified. The list of key internal and external threats to the financial security of domestic enterprises, accounting which enables improving management of this economic security component is determined.

Keywords: financial security, threat, profitability, profit.

УДК 330.341.42(339.727.2)

Доц. В.В. Дурицький, канд. екон. наук –
НУ "Львівська політехніка"; доц. Г.В. Дурицька, канд. екон. наук –
Львівський інститут банківської справи УБС НБУ

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Визначено суть концепції сталого розвитку та основні її компоненти: економічну, екологічну та соціальну. Обґрунтовано, що глобалізація – це комплексне геополітичне, гео економічне і геокультурне явище, яке здійснює потужний вплив на всі сторони життєдіяльності суспільства, особливо на можливості їх сталого розвитку. Охарактеризовано основний індикатор сталого розвитку країн для його складових та проаналізовано місце України в світовому рейтингу за критеріями індексу сталого розвитку (ISD).

Визначено та проаналізовано основні чинники, що характеризують вплив глобалізаційних процесів на сталий розвиток України: обсяг і структура інвестицій, зокрема іноземних, структура і динаміка зовнішньої торгівлі. Визначено ключові загрози глобалізації, які можуть стати на перешкоді сталому розвитку. На основі дослідження запропоновано основні (стратегічні) етапи забезпечення сталого розвитку України.

Ключові слова: сталий розвиток, глобалізація, індекс сталого розвитку, структура інвестицій, іноземні інвестиції.

Постановка проблеми. Стрімкий розвиток сучасної індустріальної цивілізації призвів до планетарної кризи, що охоплює різноманітні особливості людського життя. Поступове усвідомлення нових загроз змушує народи та їхніх політичних лідерів шукати принципово нові підходи до соціально-економічного розвитку та природокористування. Одним з таких підходів може стати перехід на шлях сталого або всебічно збалансованого розвитку. В умовах глобалізації з'являються нові аспекти дослідження, ця проблема набуває нового трактування.

Аналіз результатів останніх досліджень і публікацій. Проблему сталого розвитку, сучасних світових тенденцій та їх вплив на економіку України досліджували О. Білорус, Д. Лук'яненко, Ю. Мацейко, Д. Мерфі, Ю. Пахомов, Дж. Робертсон, А. Філіпенко та ін. У роботах наведених науковців проаналізовано суть та ознаки категорії сталого розвитку, найважливіші елементи його економічного, соціального й екологічного вимірів, "зеленого" зростання міжнародної і національних економік, специфіки і перепон на шляху імплементації концепції сталого розвитку у країнах світу та її глобальної перспективи. Особливості реалізації концепції сталого розвитку безпосередньо у країнах з перехідними економіками, характерні риси запровадження альтернативних джерел енергії, шляхи вирішення екологічних проблем, породжених активною експлуатацією навколишнього природного середовища, у країнах цієї групи розглянуто у працях таких науковців, як: С. Хоувз, П. Вірволл, Дж. Занг, С. Клавіттер, К. Хакенеш, Г. Янус й інших відомих вчених.

Незважаючи на те, що цій проблемі приділено багато уваги, залишається низка невирішених питань. У науковій літературі бракує досліджень щодо розкриття взаємовпливу та взаємозв'язку між сучасними процесами глобалізації та досягненням показників сталого розвитку на національному та глобальному рівнях, виявленні труднощів на цьому шляху, зокрема й в Україні.

Мета дослідження – визначення суті та складових сталого розвитку, концептуальних засад його забезпечення, оцінювання впливу глобалізаційних процесів на можливості досягнення сталого розвитку в Україні.

Викладення основного матеріалу. Виходячи з матеріалів Конференції ООН з навколишнього середовища і розвитку (1992 р.), сталий розвиток – це такий розвиток суспільства, який задовольняє потреби сучасності, не ставлячи під загрозу здатність наступних поколінь задовольняти свої власні потреби. Словосполучення "сталий розвиток" є перекладом з англійської мови: sustainable development означає дослівно "розвиток, що підтримується" (sustain – опора, підтримувати, витримувати) [1]. Сучасна концепція сталого розвитку системно поєднує три головні компоненти: економічну, природоохоронну і соціальну.

Економічний підхід полягає в оптимальному використанні обмежених ресурсів та застосуванні природо-, енерго- і матеріалоощадних технологій для створення потоку сукупного доходу, який би забезпечував принаймні збереження (не зменшення) сукупного капіталу (фізичного природного, або людського), з використанням якого цей сукупний дохід створюється. Водночас перехід до інформаційного суспільства приводить до зміни структури сукупного капіталу на користь людського, збільшуючи нематеріальні потоки фінансів, інформації та інтелектуальної власності. Уже тепер ці потоки перевищують обсяги переміщення матеріальних товарів усемеро. Розвиток нової, "невагомої" економіки стимулюється не тільки дефіцитом природних ресурсів, а й наростанням обсягів інформації та знань, що набувають значення затребуваного товару.

З погляду екології, сталий розвиток має забезпечити цілісність біологічних і фізичних природних систем, їх життєздатність, від чого залежить глобальна стабільність усієї біосфери. Особливого значення набуває здатність таких систем самооновлюватися й адаптуватися до різноманітних змін, замість збереження в певному статичному стані або деградації та втрати біологічної різноманітності.

Соціальна складова орієнтована на людський розвиток, на збереження стабільності суспільних і культурних систем, на зменшення кількості конфліктів у суспільстві. Людина має стати не об'єктом, а суб'єктом розвитку. Вона має брати участь у процесах формування своєї життєдіяльності, прийнятті й реалізації рішень, контролі за їх виконанням. Важливе значення для забезпечення цих умов має справедливий розподіл благ між людьми (зменшення так званого GINI-індексу), плюралізм думок і толерантність у стосунках між ними, збереження культурного капіталу і його розмаїття, насамперед спадщини не домінуючих культур.

Системне узгодження та збалансування цих трьох складових – завдання величезної складності. Зокрема взаємний зв'язок соціальної та екологічної складових приводить до необхідності збереження однакових прав сьогоднішніх і майбутніх поколінь на використання природних ресурсів. Взаємодія соціальної та економічної складових вимагає досягнення справедливості при розподілі матеріальних благ між людьми й надання цілеспрямованої допомоги бідним прошаркам суспільства. І, нарешті, взаємозв'язок природоохоронної та економічної складових потребує вартісної оцінки техногенних впливів на довкілля. Вирішення цих завдань – найголовніший виклик сьогодення для національних урядів, авторитетних міжнародних організацій та всіх прогресивних людей світу [2].

Оскільки сучасний світ – надзвичайно складна і суперечлива система взаємовідносин країн і народів, то найважливішим завданням України на нинішньому етапі є визначення її місця в новій системі відносин в умовах глобалізації. Глобалізація – це сучасна форма міжнародних відносин, яка характеризується поширенням взаємозалежності між країнами в економічній, політичній і культурній сферах практично на всю земну кулю. Глобалізація є певним етапом розвитку людської цивілізації, коли національні економіки вже не можуть нормально розвиватися в межах однієї держави, а міжнародні економічні зв'язки призвели до утворення транснаціональних корпорацій і глобальних (світових) ринків. Іншими словами, глобалізація – це комплексне геополітичне, гео економічне і геокультурне явище, яке здійснює потужний вплив на всі сторони життєдіяльності суспільств.

За останні десять років процеси глобалізації істотно вплинули на сталий розвиток, принаймні у двох вимірах. По-перше, постійно збільшується коло країн, які стали на шлях сталого розвитку, розробили та реалізують відповідні національні стратегії. За офіційними даними ООН, національні стратегії мають більше ніж 80 країн світу [3], а з 2015 р. й Україна [4]. По-друге, імплементація стратегії сталого розвитку передбачає інтеграцію та взаємодію трьох взаємозалежних компонентів сталого розвитку: економічної, соціальної та екологічної складових, що забезпечує розвиток процесу й углиб. І не випадково розвинені та деякі транзитивні країни сьогодні розбудовують власні моделі соціально-орієнтованої та екологічної ринкової економіки. Світовий досвід сталого розвитку вказує на необхідність ефективного використання наявних ресурсів, структурно-технологічної модернізації виробництва, використання творчого потенціалу суспільства і окремої людини для розвитку конкретної країни. Ця стратегія має забезпечити соціально-економічне зростання, збереження навколишнього середовища та раціональне використання ресурсного потенціалу.

Індикатором сталого розвитку (index of sustainable development – ISD) є показник (виведений з первинних даних, які зазвичай не можна використовувати для інтерпретації змін), який дає змогу оцінювати стан або зміни економічної, соціальної та екологічної змінних. Основною метою введення індексів є оцінювання ситуації або події, для прогнозу розвитку ситуації, що склалася, і розроблення її вирішення. Світовий центр даних з геоінформатики та сталого розвитку визначає індекс сталого розвитку для 116 країн світу. Цей індекс містить дві інтегральні складові: 1) якість життя (яку оцінюють за економічними, екологічними та соціально-інституційними аспектами) і 2) безпека життя. У рейтингу країн за цим індексом у 2013 р. Україна посіла 70 місце з показником індексу сталого розвитку 1,883 (табл.).

Серед лідерів цього рейтингу є переважно європейські країни: Швейцарія, Швеція, Ісландія та Норвегія. Досить невисокі рейтингові позиції України можна пояснити багатьма чинниками:

- нерациональна структура виробництва та інвестицій,
- неналежний рівень запровадження інновацій, зокрема екологічних і соціальних,
- переважання в економіці сировинних галузей і низька частка галузей з високим ступенем доданої вартості;
- домінування короткострокових і швидкокоупних інвестицій над стратегічними;

- відсутність злагодженої політики у сфері подолання соціальних диспропорцій, забезпечення інноваційно-екологічного відтворення, і загалом досягнення сталого розвитку.

Табл. 1. Місце України в світовому рейтингу за критеріями індексу сталого розвитку*

Основний критерій	Місце в рейтингу	Значення інтегрального показника
Якість життя (Quality of life)	85	0,669
– екологічний аспект (ecologic)	93	0,303
– економічний аспект (economic)	98	0,299
– соціально-інституційний аспект (social-institutional)	56	0,517
– рівень гармонізації (harmonization degree)	88	0,721
Безпека життя (Safety of life)	48	1,214
Індекс сталого розвитку (Index of sustainable development – ISD)	70	1,883

* Складено на основі даних Світового центру даних з геоінформатики та сталого розвитку [2].

Розвиток економіки та його основні тенденції характеризуються і визначаються на найближчу перспективу обсягом і структурою інвестицій. Так, у 2014 р. 40 % усіх капітальних вкладень в економіку припадало на промисловість, а для галузей промисловості домінують: добувна промисловість і розроблення кар'єрів – 22,1 %, виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів – 16,1 %, металургійне виробництво – 14,3 % [5]. Ця структура інвестицій і відображає відповідні диспропорції економіки, які суперечать принципам сталого розвитку, адже наукомісткі галузі, збереження довкілля, ресурсо- і енергозбереження фінансуються за залишковим принципом.

Глобалізація та інтеграція України в світовий економічний простір, попри свої переваги, має і недоліки, які важливо брати до уваги під час розроблення і втілення політики сталого розвитку. Так, структура експорту-імпорту на тлі різкого скорочення їх обсягів залишається незадовільною з точки зору узгодження пріоритетних галузей і напрямків сталого розвитку. У 2014 р. збереглися тенденції попередніх років:

- економіка і надалі залишається залежною від імпорту енергоносіїв (майже третина імпорту за 2014 р.);
- у товарній структурі експорту домінують чорні метали та вироби з них (27 %), мінеральні продукти (11,3 %), зернові культури (12,1 %), насіння і плоди олійних рослин (3,1 %) жири та олії (7,1 %) [5]. Усі ці групи товарів є або сировинними, або товарами низького ступеня перероблення, а їх видобуток чи виробництво і перероблення несуть загрозу екологічній безпеці.

Вплив глобалізації частково пов'язують і з рухом капіталів. Сучасну ринкову економіку, а також її перехід до сталого розвитку неможливо уявити без іноземних інвестицій. Загалом, інвестиційна діяльність – вирішальний чинник усієї економічної політики держави, від ефективності якої залежить стан виробництва, рівень технічного оснащення підприємств, можливості структурної перебудови економіки, вирішення соціальних та екологічних проблем. Іноземному капіталу в транзитивних економіках відводиться особливо важлива роль. Він дає змогу розвивати великомасштабні проекти, отримувати передові технології і сучасне обладнання, опановувати нові маркетингові стратегії та ринки збуту.

Тому цікавою з точки зору забезпечення сталого розвитку економіки є динаміка і структура прямих іноземних інвестицій (ПІІ) в Україну і з України. На нашу думку, особливої уваги заслуговують країни походження іноземного капіталу та галузі-реципієнти. Так, обсяг залучених з початку інвестування (з середини 1990-х років) прямих іноземних інвестицій в економіку України на 31 грудня 2014 р. становив 45 916,0 млн дол. США, з них у 2014 р. в економіку України іноземними інвесторами вкладено тільки 2 451,7 млн дол. США, а зменшення капіталу за цей період становить 13 592,1 млн дол. (зокрема за рахунок курсової різниці – 12 246,5 млн дол.).

До десятки основних країн-інвесторів, на які припадає майже 83 % загального обсягу прямих інвестицій, входять: Кіпр (33,3 % вкладеного капіталу), Німеччина (10,9 %), Нідерланди (9,7 %), Російська Федерація (6,8 %), Австрія (5,6 %), Велика Британія (4,9 %), Британські Віргінські острови (4,0 %). Походження значної частини капіталу з офшорних зон побічно свідчить про те, що важливим джерелом прямих іноземних інвестицій для України є кошти, виведені з країни в попередні роки або ж кошти невідомого походження. Наприклад, на Кіпр припадає 88,2 % капіталу, вивезеного з України. Ця тенденція несе певні загрози як процесу детінізації економіки, так і економічній безпеці країни.

Найбільша частка зарубіжного капіталу спрямовується в переробну (27,4 %) і добувну (3,2 %) промисловість, у фінансову та страхову діяльність (25,1 %), оптову та роздрібну торгівлю (13,1 %). Водночас, станом на 1 січня 2015 р., задекларовано, що 85,5 % вивезеного з країни капіталу скеровано в сферу професійної, наукової та технічної діяльності, 8,9 % – у фінансову та страхову діяльність.

Попри те, що іноземні інвестиції залучались в Україну протягом близько 20 років, ці надходження поки що не сприяли істотному розвитку економіки і пріоритетних напрямків сталого розвитку. Однією з причин такої ситуації є той факт, що капітал нерезидентів скеровувався головним чином у високоприбуткові галузі (фінансово-банківську систему, торгівлю, операції з нерухомістю, харчову промисловість), а не у високотехнологічні виробництва.

Господарською практикою доведено, що серед усіх наявних в Україні видів ресурсів саме природні (земельні, водні, лісові, мінеральні тощо) є водночас основним підґрунтям і найбільшою господарською проблемою сталого розвитку. Це пов'язано, насамперед, з їх невисокою капіталізацією. Також незважаючи на значну увагу, яку приділяють соціальній сфері, соціальна складова сталого розвитку перебуває на дуже низькому рівні. Якщо проаналізувати ситуацію в цій сфері діяльності порівняно з розвиненими країнами світу, то рівень капіталізації в Україні настільки недостатній, що стримує розвиток та ефективне використання людського потенціалу держави [6].

Глобалізаційні процеси можуть нести у собі низку загроз для економіки України, зокрема витіснення з ринку внутрішніх виробників і постачальників, експлуатація місцевих сировинних ресурсів, збільшення залежності від іноземного капіталу, трансферт значної частини прибутків за кордон. З метою подолання досліджених диспропорцій та істотного відставання України у світових рейтингах якості та безпеки життя на сучасному етапі можна визначити три основні (стратегічні) етапи забезпечення сталого розвитку України.

Перший етап пов'язаний із відновленням макроекономічної стабільності, забезпеченням стійкого зростання економіки екологічно невиснажливим способом, створення сприятливих умов для ведення господарської діяльності та прозорої податкової системи.

Другий етап передбачає структурну перебудову галузей виробництва та інфраструктури, підвищення якості життя населення та забезпечення охорони й відновлення навколишнього середовища.

Третій етап пов'язаний із стійким розвитком промислового, аграрного виробництва та інфраструктури на базі нових секторів і галузей економіки, забезпеченням високої якості життя населення й довкілля, створенням основ для високоефективної трансформації національного господарства на перспективу на інноваційній, екологічній та соціальній основі.

Висновки. Для успішної реалізації ідей сталого розвитку України в умовах глобалізаційних процесів необхідно так:

- інформування всіх верств населення про суть, необхідність та проблеми сталого розвитку. Незважаючи на те, що ця концепція на сьогодні перебуває в центрі уваги світової спільноти, в Україні багато про неї або не знають, або не звертають належної уваги;
- зміна пріоритетів під час розроблення економічної, промислової, енергетичної, інвестиційної, сільськогосподарської політики.
- формування ефективної зовнішньоекономічної політики (особливо щодо імпорту-експорту капіталів, товарів, послуг), зокрема залучення інвестицій відповідно до чітко визначених пріоритетів сталого розвитку. До таких пріоритетів можна віднести [7]: 1) залучення іноземного капіталу до фінансування екологічних проектів, проектів з сортування і перероблення сміття; 2) використання передових світових технологій з енергозбереження; 3) стимулювання розвитку на нових технологічних основах агропромислового комплексу, зокрема розвиток органічного сільського господарства та виробництва продуктів харчування; 4) розвиток туристичного потенціалу, особливо за рахунок екологічних його видів, розвиток екомережі та рекреаційних зон.
- використання нових інформаційних технологій для обміну інформацією з питань сталого розвитку, для створення баз даних і моделювання локальних соціально-економічних та екологічних систем.

Література

1. Організація Об'єднаних Націй в Україні. Офіційний сайт. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.un.org.ua/ua/what-rio>.
2. Світовий центр даних з геоінформатики та сталого розвитку. Офіційний сайт. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://wcd.org.uk/sustainable-development>.
3. The Division for Sustainable Development of the United Nations Department of Economic and Social Affairs. National Sustainable development strategies – the global picture. [Electronic resource]. – Mode of access http://www.un.org/esa/sustdev/netinfo/nsds/bgnote_nsdsmap.pdf.
4. Про Стратегію сталого розвитку "Україна – 2020". Указ Президента України від 1.01.2015 р., № 5/2015. Офіційний сайт Президента України. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.president.gov.ua/documents/18688.html>.
5. Державна служба статистики. Офіційний сайт. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
6. Національна парадигма сталого розвитку України / за заг. ред. акад. НАН України, д-р техн. наук, проф., засл. діяча науки і техніки України Б.С. Патона. – К. : Вид-во Ін-ту економіки природокористування та сталого розвитку НАУ України", 2012. – 72 с.
7. Дурицький В.В. Роль іноземного капіталу в забезпеченні сталого розвитку Львівщини / В.В. Дурицький // Ефективна економіка : наук.-прикл. журнал. – 2015. – № 3. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.economy.nayka.com.ua>.

Дурицький В.В., Дурицька Г.В. Концептуальные основы устойчивого развития Украины в контексте глобализационных процессов

Определена суть концепции устойчивого развития и основные ее компоненты: экономическая, экологическая и социальная. Обосновано, что глобализация представляет собой комплексное геополитическое, геоэкономическое и геокультурное явление, которое осуществляет мощное влияние на все стороны жизнедеятельности обществ, особенно на возможности их устойчивого развития. Охарактеризован основной индикатор устойчивого развития стран в разрезе его составляющих и проанализировано место Украины в мировом рейтинге по критериям индекса устойчивого развития (ISD).

Определены и проанализированы основные факторы, характеризующие влияние глобализационных процессов на устойчивое развитие Украины: объем и структура инвестиций, в том числе иностранных, структура и динамика внешней торговли. Определены ключевые угрозы глобализации, которые могут помешать устойчивому развитию. На основе исследования предложены основные (стратегические) этапы обеспечения устойчивого развития Украины.

Ключевые слова: устойчивое развитие, глобализация, индекс устойчивого развития, структура инвестиций, иностранные инвестиции.

Durytskyy V.V, Durytska H.V. The Conceptual Framework of Sustainable Development of Ukraine in the Globalization Context

The essence of sustainable development and its main components such as economic, environmental and social are defined. Globalization is proved to be a complex geopolitical and geo-economic and geocultural phenomenon that had a strong impact on all the aspects of society, especially the possibilities of its sustainable development. The key indicator of sustainable development in the context of its components is described. Ukraine's place in the world ranking by the index of sustainable development (ISD) is analysed. The main factors that characterize the impact of globalization on the sustainable development of Ukraine such as investments volume and structure, including foreign direct investments, structure and dynamics of foreign trade, are identified and analysed. The key globalization threats that may keep under sustainable development are determined. Some main (strategic) sustainable development phases in Ukraine are offered on the base of the research.

Keywords: sustainable development, globalization, index of sustainable development (ISD), the structure of investment, foreign direct investments.

УДК 330.111.62

Проф. Є.Й. Майовець, д-р екон. наук; аспір. О.Р. Ярема – Львівський НУ ім. Івана Франка

МІЛІТАРИЗАЦІЯ ЕКОНОМІКИ ЯК ЧИННИК ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ В УКРАЇНІ

Розглянуто проблеми, пов'язані з інструментами, методами і пріоритетними напрямками розвитку економіки України в період нестабільності і збройних конфліктів. Досліджено потенціал військово-промислового комплексу України, його місце і роль у системі національної економіки і безпеки. Доведено, що за певних умов ВПК здатний стати потужним чинником економічного зростання. Це підтверджено практикою розвинених країн світу, яка засвідчує, що у ВПК нагромаджуються найновіші досягнення науково-технічного процесу, формується інноваційний потенціал, використовується найбільш кваліфікована робоча сила.

Ключові слова: економічне зростання, мілітаризація, економічна нестабільність, військово-промисловий комплекс.

Вступ. Класики економічної теорії стверджують, що економічне зростання є багатофакторним процесом, який відображає зміни у всіх сферах суспільно-економічного життя країни. Одним із джерел економічного зростання є